

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан історичного факультету

 В.І. Мільчев

« 30 » серпня 2021

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

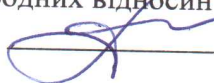
денної форми здобуття освіти
спеціальності **291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії**

освітньо-професійна програма **країнознавство**

Укладачі: к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Черкасов
Станіслав Сергійович, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин Омельченко Андрій Вікторович, к.і.н., Звягіна
Олександра Михайлівна

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин

Протокол №1 від 25 серпня 2021 р.
Завідувачка кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин

 О.М. Маклюк

Погоджено
з навчально-методичним відділом

 О.В. Мельник
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
історичного факультету

Протокол №1 від 30 серпня 2021 р.
Голова науково-методичної ради
історичного факультету

 Т.В. Грушева

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Галузь знань: 29 Міжнародні відносини	Кількість кредитів – 5	Обов'язкова
		Цикл професійної підготовки спеціальності
Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Загальна кількість годин – 150	Семестр:
		2-й
Освітньо-професійна програма: Країнознавство	Змістових модулів – 2	Лекції
		28 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 4	Практичні
		14 год.
		Самостійна робота
		108 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин» є формування у студентів комплексних знань про ключові теоретичні підходи до дослідження міжнародних відносин, а також принципів функціонування, головних тенденцій і закономірностей розвитку світової політики.

Основні **завдання** вивчення дисципліни «Теорія міжнародних відносин»: формування цілісного уявлення про основні етапи розвитку теорії міжнародних відносин як науки; ознайомлення з понятійно-категоріальним апаратом теорії міжнародних відносин; виявлення закономірностей і тенденцій міжнародних відносин; оволодіння методами вивчення міжнародних відносин; ознайомлення з основними теоретичними підходами у теорії міжнародних відносин; формування знань про систему міжнародних відносин, середовище системи міжнародних відносин, учасників міжнародних відносин, їх цілі, засоби і стратегії; ознайомлення з поняттям національні інтереси держави, правові і моральні принципи регулювання міжнародних відносин; актори міжнародних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою компетентності та результати навчання	Методи і контрольні заходи
ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу.

<p>міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.</p>	<p>Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.</p>
<p>ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p>	<p>Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.</p>
<p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.</p>	<p>Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.</p>
<p>ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>	<p>Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.</p>
<p>ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p>	<p>Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.</p>
<p>ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	<p>Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин).</p>

	відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій,	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування,

регіональних досліджень.	обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.
СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації.

	відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК14. Здатність до розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних

	відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
СК16. Здатність до розуміння природи та джерел міжнародних конфліктів та способів їх врегулювання, вироблення підходів до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних

	відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).
РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	Методи: пояснювально-ілюстративний, евристичний, дискусійного викладу. Реалізується на всіх контрольних заходах (письмові роботи, презентації, тестування, обговорення, де відпрацьовуються навички професійного володіння теорією міжнародних відносин). Контрольні заходи: аналітична довідка, застосування теорії міжнародних відносин для аналізу міжнародної ситуації. Індивідуальне завдання (планування самостійного дослідження, презентація його результатів, обґрунтування та презентація висновків).

Міждисциплінарні зв'язки. Відповідно до структурно-логічної схеми навчальна дисципліна має тісні міждисциплінарні зв'язки з іншими освітніми компонентами освітньої програми, зокрема найтісніші – «Історія міжнародних відносин і дипломатії», «Країнознавство. Регіональні студії», «Міжнародне право», «Політична та соціально-економічна географія країн світу», «Світова економіка та міжнародні економічні відносини».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фундаментальні теорії міжнародних відносин

Тема 1. Вступ до дисципліни: становлення теорії міжнародних відносин як науки. Методологія, принципи та методи теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин як навчальна дисципліна. Співвіднесення понять «теорія» та «міжнародні відносини». Перші центри вивчення та дослідження міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин як наука. Об'єкт та предмет вивчення в рамках теорії міжнародних відносин. Проблема закономірності у сфері міжнародних відносин. Універсальні закономірності міжнародних відносин. Еволюція теорії міжнародних відносин як науки. Проблематика теорії міжнародних відносин як науки. Сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин. Взаємозв'язок теорії міжнародних відносин з іншими гуманітарними та суспільствознавчими науками. Функції теорії міжнародних відносин як науки. Описова, пояснювальна, методологічна, прогностична, інструментальна, аксіологічна, світоглядна функції теорії міжнародних відносин як науки. Принципи та підходи в теорії міжнародних відносин: емпіричний, ціннісний, раціональний, творчий, історико-прогностичний підходи; принципи толерантності, абстрагування, полемічності, генералізації (узагальнення). Загально-філософські методи у теорії міжнародних відносин: аналіз і синтез, абстракція, узагальнення, індукція та дедукція, від конкретного до абстрактного (та навпаки), аналогія, єдність та боротьба протилежностей, заперечення заперечення. Загальнотеоретичні методи: історичний (історико-описовий), біхевіористський, праксеологічний, порівняльний, системний, метод рівнів аналізу, прогностичний, сценарний, метод експертного аналізу, синергетики. Прикладні (емпіричні) методи: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картування, кейс-стаді. Нові методи: альтернативістика, ретроальтернативістика.

Тема 2. Розвиток ідеалістичних концепцій міжнародних відносин. Питання зовнішньої політики у текстах народів Стародавнього Сходу. Проблематика зовнішньої політики, війни та миру у роботах античних авторів. Трактатування світоустрою в епоху Середньовіччя. Трактатування світоустрою у політичній філософії Пізнього Середньовіччя та проторенесансу: утопічний та реалістичний підходи. «Універсальні» гуманісти про питання світоустрою: Еразм Роттердамський, Франсіско де Віторія, Франсіско Суарес, Гуго Гроцій. Ідея універсальної міжнародної організації Емеріка Крюсе. Джон Локк про мир та війну. Проєкт організації Європи Вільяма Пенна. Проєкт «вічного миру» Ш-І. де Сен-П'єра. План «європейського миру» І. Бенґама та міркування про мир і війну В. Малиновського. Ідеї «вічного світу» та світової федерації І. Канта. «Класичні» підходи до вивчення міжнародних відносин у XVI-XVIII ст. Інтерпретації міжнародних відносин у революційних світоглядах кінця XVIII – початку XIX ст. Ідеалістичні теорії міжнародних відносин XIX – початку XX ст.

Тема 3. Класичні парадигми теорії міжнародних відносин. Геополітика, політичний реалізм і неореалізм. Теорії географічного детермінізму та геополітика. Геополітичні теорії міжнародних відносин та їх сучасна інтерпретація. Географічно-детерміністичні концепції. Концепція суспільних відносин Л.

Гумпловича. Геополітична схема світу Маккіндера. Расово-антропологічні теорії. Поняття політичного реалізму, та біхевіоризму (модернізму). Детермінізм у теорії міжнародних відносин. Політичний реалізм. Англо-американська школа «політичного реалізму» та її ідейні витoki. Концепція Г. Моргентау. Концепція Р. Арона. Теорії XIX – початку XX ст. Теорія війни К. фон Клаузевіца. Концепція географічного детермінізму Ш. Монтеस्क'є. Концепція Ф. Ратцеля. Світоустрій за Х. Маккіндером. Концепція А. Мехена. Перші варіанти концепції геополітики Р.Челлена та К. Хаусхофера. Марксистська теорія імперіалізму та її варіації. Політичний реалізм: його витoki та напрями. Англо-американська школа «політичного реалізму» та її ідейні витoki.

Тема 4. Класичні парадигми теорії міжнародних відносин. Теорії лібералізму та неолібералізму. Політичний лібералізм та його представники. Неолібералізм. Формування «модерністських» напрямів теорії міжнародних відносин. «Традиціоналізм» та «модернізм». Неолібералізм та його теорії. Погляди Куїнсі Райта. Системний підхід Мортон А. Каплана. Сучасні модерністські концепції та підходи. Конструктивізм у теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм (лібералізм) та його представники. Неолібералізм. Формування «модерністських» напрямів теорії міжнародних відносин. «Традиціоналізм» та «модернізм». Біхевіоризм та його теорії. Погляди Куїнсі Райта. Системний підхід Мортон А. Каплана. Марксизм та неомарксизм. Світ-система та світ-економіка І. Валлернстайна.

Тема 5. Модернізм та постмодернізм у контексті кризи класичних концепцій міжнародних відносин. Особливості сучасних міжнародних відносин. Тенденції сучасних міжнародних відносин. Закономірності розвитку міжнародних відносин. Підходи до класифікації теорії міжнародних відносин: роль визначення критеріїв. Критерії класифікації: географічний (національний), історичний (хронологічний), проблемний (коло питань та фокус уваги, предмет дослідження), метод дослідження, комплекс критеріїв (політичний ідеалізм, політичний реалізм, модернізм, соціологія міжнародних відносин. Спільні риси сучасних класифікацій. Структура теорії міжнародних відносин як науки. Сучасні модерністські концепції та підходи. «Кінець історії» Ф. Фукуями. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин. Теорії міжнародних систем С. Хоффмана та Р. Роузкранца.

Тема 6. Сучасні системні теорії міжнародних відносин. Моделі цивілізаційного аналізу міжнародних відносин. Становлення та розвиток системних теорій міжнародних відносин. Загальна теорія систем. Системні моделі дослідження міжнародних відносин А. Раппопорта. Класифікація міжнародних систем М. Каплана: система рівноваги сил, вільна біполярна система, гнучка біполярна система, біполярна система розрядки, біполярна система нестабільних блоків, жорстка біполярна система, універсальна система, ієрархічна система, система повної проліферації, система неповної проліферації. Цивілізаційни аналіз у теорії міжнародних відносин. Цивілізаційні моделі міжнародних систем Дж. Моделскі. Типи міжнародних систем Ф. Рігса: монохроматична, рефракційна, призматична. Типи міжнародних систем Й. Гальтунга: центральні та периферійні. Теорії зв'язку та факторні теорії.

Тема 7. Постколоніальні теорії міжнародних відносин. Теоретичні засади постколоніалізму. Методологія постколоніальних досліджень. Концептуалізація феномена «постколоніальної ситуації» у міжнародних відносинах. Європоцентризм у сучасній гуманітаристиці. Постколоніальна критика європоцентризму. Постколоніальна критика класичних теорій міжнародних відносин. Постколоніалізм у теорії міжнародних відносин. Застосування постколоніальної парадигми для дослідження міжнародних відносин. Концепт постколоніальної революції. Орієнталізм. Осмислення міжнародних наслідків колоніального правління. Цивілізаційний підхід у постколоніальних теоріях. Неокolonіальний дискурс геополітичної однорідності.

Тема 8. Феміністичний підхід до міжнародних відносин. Гендерна проблематика у міжнародних відносинах: аналіз теорії гендеру та гендерних досліджень. Феміністичний підхід як тенденція міжнародного політичного процесу. Гендерний підхід до світової політики. Інституціалізація теорії гендеру у міжнародних відносинах. Гендерний аналіз як різновид соціально-політичного аналізу. Гендерні аспекти лібералізації світового устрою. Концепт владних відносин між гендерними конструкціями та інститутами у світовій політиці. Гендерний чинник у концептах влади, суверенітету, гегемонії та безпеки на міжнародній арені.

Тема 9. Регіональні підсистеми міжнародних відносин. Формування регіональних міжнародних інтеграційних об'єднань на основі політичної та економічної інтеграції. Цивілізаційний чинник у контексті міжнародної регіональної інтеграції. Рівні політичної та економічної узгодженості регіональних об'єднань. Регіональні системи колективної безпеки. Суб'єктність регіональних підсистем міжнародних відносин. Інституційна структура ключових регіональних об'єднань та її вплив на зовнішню політику країн-учасниць. Європейські, північноамериканські, латиноамериканські, азійсько-тихоокеанські регіональні об'єднання. Етапи європейської економічної інтеграції. Форми і сфери регіональної інтеграції. Контраверсійні наслідки міжнародної регіональної інтеграції.

Тема 10. Поняття сили у міжнародних відносинах. Міжнародні конфлікти та моделі міжнародної безпеки. Міжнародні конфлікти у теорії міжнародних відносин. Поняття сили у міжнародних відносинах. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів. Поняття міжнародного конфлікту, їх типи, види, стадії, фази, етапи. Структура міжнародного конфлікту. Способи розв'язання криз та конфліктів у міждержавних відносинах. Проблема розмежування понять криза і конфлікт. Критерії конфлікту. Типи міжнародних конфліктів. Міжнародні організації, міжнародне посередництво, превентивна дипломатія, спеціальні місії посередники у процесі мирного розв'язання воєнних конфліктів.

Тема 11. Міжнародні гуманітарні відносини. М'яка сила у сучасній теорії міжнародних відносин. Міжнародні гуманітарні відносини, їх типи та форми. Поняття, предмет, норми та принципи міжнародного гуманітарного права. Історичний розвиток міжнародного гуманітарного права. Імплементация міжнародного гуманітарного права. Міжнародне гуманітарне право і право прав людини. Зміст понять «мирне співіснування» та «міжнародна співпраця». Принципи мирного співіснування. Форми та типи міжнародної співпраці. Концепція гуманітарної інтервенції. Поняття «м'якої» сили у міжнародних відносинах. Типи

м'якої» сили у міжнародних відносинах та ефективність її застосування у зовнішній політиці держав та міжнародних організацій.

Змістовий модуль 2. Сучасна світова політика у фокусі теорії міжнародних відносин

Тема 12. Цілі, інтереси та засоби учасників міжнародних відносин. Поняття національного інтересу. Критерії і структура національного інтересу. Національні інтереси України. Глобалізація і національний інтерес Поняття «сили» у міжнародних відносинах. «Фактор сили». Етичність на міжнародній арені. Мораль у міжнародних відносинах. Взаємодія прав і моралі в міжнародних відносинах. Співвідношення права, сили та етики у сучасних міжнародних відносинах. Зміст понять «цілі» і «засоби». Класифікація інтересів у міжнародних відносинах. Інтереси функціональним змістом. Інтереси за часовим критерієм. Інтереси за критерієм учасника міжнародних відносин. Класифікація цілей у міжнародних відносинах. Стратегія як єдність цілей і засобів. Сила й насилля у складі цілей і засобів.

Тема 13. Поняття суб'єктності у міжнародних відносинах. Державні та недержавні суб'єкти міжнародних відносин. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія. Суб'єкти та об'єкти у міжнародних відносинах. Суб'єкт міжнародних відносин та суб'єкт міжнародного права. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин. Класифікації держав як акторів. Поняття «розмивання державного суверенітету». Типологія недержавних учасників міжнародних відносин. Інтерпретації акторів у міжнародних відносинах з позицій різних парадигм. Державоцентричний (класичний) та транснаціональний/плюралістичний (модерністський) підходи до трактування учасників міжнародних відносин.

Тема 14. Типологія та структура систем міжнародних відносин. Особливості та закономірності функціонування міжнародних систем. Основні системні властивості сучасних міжнародних відносин: відносність, відокремленість, цілеспрямованість, самоврядування. Високодинамічний характер процесів у міжнародних відносинах. Складність й багаторівневність системи міжнародних відносин. Структура й середовище міжнародної системи. Комплекси та підсистеми міжнародних відносин. Типології міжнародних систем. Концепція «міжнародних систем» А. Раппопорта, Ч. Маклеланда, Р. Каплана, С. Хоффмана, структурно-функціонального підходу Дж. Модельського. Критерії класифікації форм міжнародних відносин. Міжнародний рух. Міжнародні дії. Міжнародні взаємодії як типова форма міжнародних відносин. Міжнародне співробітництво і його типологія залежно від форм та змісту. Юридичні основи міжнародного співробітництва. Політичні основи міжнародного співробітництва.

Тема 15. Наукові дискусії щодо сутності міжнародного порядку та його історичні типи. Складності класифікацій теорій міжнародних відносин. Перші «Великі дебати»: реалізм VS ідеалізм у 1940-х рр. Позитивізм у теорії міжнародних відносин. «Великі дебати» 1960-х – 1970-х рр.: модернізм VS традиціоналізм. Дебати 1970-ті – 1980-ті рр.: неомарксизм VS класична школа. Дебати рефлексивізм VS раціоналізм 1980-ті – 1990-ті рр. Різні інтерпретації «великих дебатів» в історії теорії міжнародних відносин як науки: інтерпарадигматичні дебати.

Тема 16. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси на міжнародній арені. Передумови, причини та форми міжнародної інтеграції. Роль інтеграції у розвитку системності у світовій політиці. Теоретичні основи інтеграції. Інтеграційні об'єднання у сучасному світі. Моделі міжнародної інтеграції. Інтегративні тенденції сучасної світової політики та їх вплив на міжнародну політичну систему. Дезінтеграційні процеси на міжнародній арені. Передумови, причини та форми міжнародної дезінтеграції. Глобальна конструкція політичної системи в умовах сучасних геополітичних зрушень.

Тема 17. Правове регулювання міжнародних відносин. Міжнародні політичні відносини. Міжнародне гуманітарне право та форми правового регулювання міжнародних відносин. Міжнародні політичні відносини у загальній системі політичних зв'язків. Суб'єкти міжнародних політичних відносин. Механізм функціонування міжнародних політичних відносин. Міжнародна дипломатія та зовнішня політика держав. Силкові і несилкові засоби досягнення цілей у міжнародних відносинах. Роль міжнародних організацій у забезпеченні правового регулювання міжнародних відносин. Наукова концептуалізація типів міжнародних політичних відносин.

Тема 18. Міжнародні економічні відносини. Наукова концептуалізація міжнародних економічних відносин. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. Інтеграційні економічні відносини у сучасному світі. Регіональна економічна інтеграція та її вплив на систему міжнародних відносин. Проблеми міжнародної економічної безпеки у контексті регіональних конфліктів. Групи інтересів учасників міжнародних економічних відносин та стратегії їх досягнення. Глобальні виклики та антиглобалізм у сучасних економічних міжнародних відносинах.

Тема 19. Війна Росії проти України з точки зору теорії міжнародних відносин. Війна Росії проти України як прояв гібридної агресії. Джерела міжнародної напруженості, її типологія. Міжнародна відповідальність держав. Концепція без'ядерного, ненасильницького світу. Критичний аналіз теорій міжнародного конфлікту Р. Райта, Ч. Боулдинга, А. Раппопорта. Війна як форма міжнародних відносин. Справедливі та несправедливі війни. Міжнародне право та заборона агресивних війн. Проблеми локальних війн у сучасних міжнародних відносинах. Критерії моральності в трактуванні основних теорій міжнародних відносин. Проблема справедливості в міжнародній політиці. Доктрина «природного права» і загальнолюдські цінності та ідеали в міжнародних відносинах. Загальна декларація прав людини (1948). Етико-моральний аспект колективної відповідальності і провини в теорії та практиці міжнародних відносин.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, годин		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, годин		Практичні заняття, годин				Теоретичні завдання, балів	Практичні завдання, балів	Усього балів
			денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна			
1	71	21	14		7		54		15	15	30
2	75	21	14		7		54		15	15	30
Усього за змістові модулі	146		28		14		108		30	30	60

Підсумковий семестровий контроль – екзамен	4								20	20	40
Загалом	150	42	28		14		108		50	50	100

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до дисципліни: становлення теорії міжнародних відносин як науки. Методологія, принципи та методи теорії міжнародних відносин.	2
1	Тема 2. Розвиток ідеалістичних концепцій міжнародних відносин.	2
1	Тема 3. Класичні парадигми теорії міжнародних відносин. Геополітика, політичний реалізм і неореалізм.	2
1	Тема 4. Класичні парадигми теорії міжнародних відносин. Теорії лібералізму та неолібералізму.	2
1	Тема 5. Модернізм та постмодернізм у контексті кризи класичних концепцій міжнародних відносин.	2
1	Тема 6. Сучасні системні теорії міжнародних відносин. Моделі цивілізаційного аналізу міжнародних відносин.	2
1	Тема 7. Постколоніальні теорії міжнародних відносин.	2
1	Тема 8. Гендерний підхід до міжнародних відносин.	2
1	Тема 9. Регіональні підсистеми міжнародних відносин.	2
2	Тема 12. Цілі, інтереси та засоби учасників міжнародних відносин.	2
2	Тема 13. Поняття суб'єктності у міжнародних відносинах. Державні та недержавні суб'єкти міжнародних відносин.	2
2	Тема 14. Типологія та структура систем міжнародних відносин. Особливості та закономірності функціонування міжнародних систем.	2
Разом		28

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 10. Поняття сили у міжнародних відносинах. Міжнародні конфлікти безпеки.	2
1	Тема 11. Міжнародні гуманітарні відносини. М'яка сила у сучасній теорії міжнародних відносин.	2
2	Тема 16. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси на міжнародній арені.	2
2	Тема 17. Міжнародні політичні відносини.	4
2	Тема 18. Міжнародні економічні відносини.	4
Разом		14

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ ЗМ	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
ЗМ 1	Тестування в moodle	Тест складається з питань за теоретичною частиною модуля	Правильна відповідь на одне питання – 1 бал.	15
	Підготовка та захист презентації	<p><i>Політична думка та теорія міжнародних відносин:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фукідід та його погляди на війну та мир. 2. Фома Аквінський та інтерпретація світо устрою у добу середньовіччя. 3. «Класичні» підходи до вивчення міжнародних відносин у XVI-XVIII ст. 4. Теорія державного суверенітету Жана Бодена. 5. Міркування Т. Гоббса про «анархічний» стан міжнародної спільноти. 6. Концепція рівноваги сил: лорд Болінброк, Е. де Ваттель, Д. Юм. 7. «Міркування про вічний мир» Ж.-Ж. Руссо. 8 Інтерпретації міжнародних відносин у революційних світоглядах кінця XVIII – початку XIX ст. 9. Ідеї «Декларації незалежності» Сполучених Штатів Америки. 10. Ідеї французької революції 1789 р. 11. Віддзеркалення ідей «прав людини» і національного суверенітету в філософії І.Г. Фіхте та Г.В. Гегеля. 12. Теорії XIX – початку XX ст. 13. Теорія війни К. фон Клаузевіца. 14. Погляди К. Маркса та Ф. Енгельса на міжнародні відносини. 15. Концепція географічного детермінізму Ш. Монтеск'є. 16. Концепція Ф. Ратцеля, 17. Світоустрій за Х. Маккіндером. 18. Концепція А. Мехена. 	Виконання практичного завдання (презентація) оцінюється в 1–10 балів, захист та участь в обговоренні презентації – не більше 5 балів.	15

		<p>19. Перші варіанти концепції геополітики Р.Челлена та К. Хаусхофера.</p> <p>20. Марксистська теорія імперіалізму та її варіації (Р. Гільфердінг, Р. Люксембург, К. Каутський, М. Бухарін, В. Ленін)</p> <p>21. «Чотирнадцять принципів» В. Вільсона</p> <p>22. Політичний реалізм: його витоки та напрями.</p> <p>23. Англо-американська школа «політичного реалізму» та її ідейні витоки.</p> <p>24. Концепція Г. Моргентау.</p> <p>25. Концепція Р. Арона.</p> <p>26. Неореалізм та його представники.</p> <p>27. Політичний ідеалізм (лібералізм) та його представники.</p> <p>28. Неолібералізм.</p> <p>29. Формування «модерністських» напрямів теорії міжнародних відносин.</p> <p>30. «Традиціоналізм» та «модернізм».</p> <p>31. Біхевіоризм та його теорії.</p> <p>32. Погляди Куінсі Райта.</p> <p>33. Системний підхід Мортонна А. Каплана.</p> <p>34. Сучасні модерністські концепції та підходи.</p> <p>35. Марксизм та неомарксизм.</p> <p>36. Світ-система та світ-економіка І. Валлернстайна.</p> <p>37. «Кінець історії» Ф. Фукуями.</p> <p>38. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин.</p> <p>39. Теорії міжнародних систем С. Хоффмана та Р. Роузкранца.</p>		
Усього	2			30
ЗМ 2	Аналітична довідка	<p><i>Застосування теорії міжнародних відносин для аналізу ситуацій:</i></p> <p>1. Проаналізувати з позицій реалізму конфлікт у Сирії.</p> <p>2. Проаналізувати з позицій</p>	Повна аналітична розробка проблеми – 10 балів, обговорення – 5 балів	15

		<p>лібералізму конфлікт у Сирії.</p> <p>3. Проаналізувати з позицій реалізму російсько-український конфлікт.</p> <p>4. Проаналізувати з позицій лібералізму російсько-український конфлікт.</p> <p>5. Охарактеризувати діяльність ООН з позицій реалізму та лібералізму.</p> <p>6. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику США у XX ст.</p> <p>7. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Німеччини у XX ст.</p> <p>8. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Франції у XX ст.</p> <p>9. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Великої Британії у XX ст.</p> <p>10. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Китаю у XX ст.</p> <p>11. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Канади у XX ст.</p> <p>12. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Росії у XX ст.</p> <p>13. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Єгипту у XX ст.</p> <p>14. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Індії у XX ст.</p> <p>15. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Австралії у XX ст.</p> <p>16. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику США у XX ст.</p> <p>17. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Німеччини у XX ст.</p> <p>18. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Франції у XX ст.</p> <p>19. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Великої Британії у</p>	
--	--	---	--

		<p>XX ст.</p> <p>20. Охарактеризувати 3 позицій лібералізму зовнішню політику Китаю у XX ст.</p> <p>21. Охарактеризувати 3 позицій лібералізму зовнішню політику Канади у XX ст.</p> <p>22. Охарактеризувати 3 позицій лібералізму зовнішню політику Росії у XX ст.</p> <p>23. Охарактеризувати 3 позицій лібералізму зовнішню політику Єгипту у XX ст.</p> <p>24. Охарактеризувати 3 позицій лібералізму зовнішню політику Індії у XX ст.</p> <p>25. Охарактеризувати 3 позицій лібералізму зовнішню політику Австралії у XX ст.</p> <p>26. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику США на початку XXI ст.</p> <p>27. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Німеччини на поч. XXI ст.</p> <p>28. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Франції на початку XXI ст.</p> <p>29. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Великої Британії на початку XXI ст.</p> <p>30. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Китаю на початку XXI ст.</p> <p>31. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Канади на початку XXI ст.</p> <p>32. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Росії на початку XXI ст.</p> <p>33. Охарактеризувати 3 позицій реалізму зовнішню політику Єгипту на початку XXI ст.</p> <p>34. Охарактеризувати 3</p>	
--	--	---	--

		<p>позицій реалізму зовнішню політику Індії на початку ХХІ ст.</p> <p>35. Охарактеризувати з позицій реалізму зовнішню політику Австралії на початку ХХІ ст..</p> <p>36. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику США на початку ХХІ ст..</p> <p>37. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Німеччини на поч. ХХІ ст.</p> <p>38. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Франції на початку ХХІ ст.</p> <p>39. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Великої Британії на початку ХХІ ст.</p> <p>40. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Китаю на початку ХХІ ст.</p> <p>41. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Канади на початку ХХІ ст.</p> <p>42. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Росії на початку ХХІ ст.</p> <p>43. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Єгипту на початку ХХІ ст.</p> <p>44. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Індії на початку ХХІ ст.</p> <p>45. Охарактеризувати з позицій лібералізму зовнішню політику Австралії на поч. ХХІ ст.</p>		
	Тестування в moodle	Тест складається з питань за теоретичною частиною модуля	Правильна відповідь на одне питання – 1 бал.	15
Усього	2			10

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Екзамен	Тестування в системі moodle	Тест складається з 20 питань (теоретична частина курсу).	Оцінювання відбувається автоматично в системі moodle. Правильна відповідь на одне питання оцінюється в 2 бали. Загальний результат округлюється до цілої частини.	20
	Співбесіда з викладачем	Проведення співбесіди з викладачем із практичним завданням – аналіз конкретної міжнародної ситуації з позицій теорії міжнародних відносин	Чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

1. Abelson D. Do think tanks matter? : assessing the impact of public policy institutes. Montreal : McGill-Queen's University Press, 2018. 538 p.
2. Colonomos A. Selling the future : the perils of predicting global politics. New York, NY : Oxford University Press, 2016. 225 p.
3. Drezner D. The ideas industry. New York, NY : Oxford University Press, 2017. 344 p.
4. How think tanks shape social development policies / edited by James G. McGann, Anna Viden, and Jillian Rafferty. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2014. 370 p.
5. Kelstrup J.D. The politics of think tanks in Europe. London ; New York, NY : Routledge, 2016. 167 p.
6. Rastrick C. Think tanks in the US and EU : the role of policy institutes in Washington and Brussels. London ; New York, NY : Routledge, Taylor & Francis Group, 2017. 171 p.
7. Ruser A. Climate politics and the impact of think tanks : scientific expertise in Germany and the US. New York, NY : Springer Berlin Heidelberg, 2018. 307 p.
8. Think tank diplomacy / edited by Melissa Conley Tyler, Rhea Matthews, Emma Brockhurst. Leiden ; Boston : Brill, 2017. 96 p.
9. Think tanks and emerging power policy networks / edited by James G. McGann. New York, NY : Springer Science+Business Media, 2018. 418 p.
10. Think tanks and global politics : key spaces in the structure of power / edited by Alejandra Salas-Porras, Georgina Murray. New York, NY : Palgrave Macmillan, 2017. 269 p.
11. Think tanks, foreign policy and geo-politics : pathways to influence / edited by Donald E. Abelson, Stephen Brooks and Xin Hua. London ; New York : Routledge, Taylor and Francis Group, 2017. 207 p.
12. Think tanks, foreign policy and the emerging powers / edited by James G McGann. New York, NY : Springer Science+Business Media, 2018. 205 p.